

Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Кафедра фінансово-економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з навчальної
роботи

Оксана КОГОТЮК
«05» лютого 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОКП 2 ЕКОНОМІКА ТА ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА**

Підготовки – бакалаврів

Галузі знань – 07 Управління та адміністрування

Спеціальності – 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Денної форми навчання

Факультет педагогіки та фінансово-економічної діяльності

2023-2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства»
для студентів галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072
Фінанси, банківська справа та страхування

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

спеціаліст вищої категорії, старший викладач кафедри фінансово-економічних
дисциплін **О. Ф. Лимар**

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри фінансово-
економічних дисциплін (Протокол №1 від 30 серпня 2023 року)

Завідувач кафедри фінансово-економічних дисциплін,
кандидат економічних наук _____ Наталія ЄВДОКИМОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	обов'язкова
Модулів – 2	Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування	Рік підготовки
Змістових модулів – 4		1-й, 2-й
ІНДЗ		Семестр
Загальна кількість годин – 150		2-й, 3-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: <u>у 2 семестрі</u> аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3 <u>у 3 семестрі:</u> аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: Бакалавр	32 год
		Практичні
		38 год
		Самостійна робота, ІНДЗ
		80 год
		Вид контролю
		Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» є формування системи ґрунтовних економічних знань, практичних навичок і вмінь з оцінки ефективності діяльності головної структурної ланки суспільного виробництва – підприємства, опанування сучасними технологіями, управлінськими та інформаційними інноваціями для прийняття обґрунтованих рішень щодо підвищення конкурентоспроможності та ефективності функціонування суб'єктів господарської діяльності .

2.2. Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» є :

- формування у студентів знань і вмінь з питань економічних основ організації та функціонування підприємства;
- засвоєння основних методів планування діяльності підприємства;
- проведення оцінки виробничої потужності підприємства;
- визначення забезпеченості підприємства персоналом та рівня оплати його праці;
- засвоєння порядку формування основного і оборотного капіталу підприємства;
- формування інтелектуального капіталу та використання нематеріальних активів підприємством;
- забезпеченість інвестиційними ресурсами та здійснення інноваційної діяльності підприємствами;
- засвоєння структури витрат виробництва, механізму формування собівартості і ціни на продукцію;
- визначення фінансово-економічних результатів та ефективності діяльності підприємства;
- визначення рівня економічної безпеки підприємства;
- необхідність проведення реструктуризації і санації підприємства;
- визначення стану банкрутства та механізму ліквідації підприємства.

Навчальна дисципліна розрахована, з одного боку, на поглиблення знань з питань економічних засад організації та функціонування підприємств, з іншого на розширення теоретичних знань та отримання практичних навичок щодо методів оцінки фінансово-економічного стану підприємства.

2.3. Компетентності

2.3.1. Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

2.3.2. Фахові компетентності:

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

2.4. Результати навчання

Під час практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти *набувають уміння та навички:*

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, практично-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 150 год, із них 32 год – лекції, 38 год – практичні заняття, 50 год – самостійна робота, 30 год - ІНДЗ.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» завершується екзаменом.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

Економічні засади функціонування підприємства

Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання

Лекція 1. Підприємство як суб'єкт господарювання (2 год)

Підприємство як суб'єкт господарювання, його місце в системі ринкових відносин. Підприємство як суб'єкт та об'єкт ринкових відносин Організаційно-економічні умови функціонування підприємств. Поняття економічного суверенітету, самоокупності та самофінансування. Зовнішнє середовище функціонування підприємства, його характеристика. Ринок та його інфраструктура: торговельно-посередницька, виробнича, фінансово-кредитна, інформаційно-інноваційна, соціальна та інші. Державний регуляторний механізм діяльності підприємства. Пряме державне регулювання діяльності підприємства, економічні важелі регулювання. Види підприємства та їх класифікація. Економічні особливості різних видів підприємств. Об'єднання підприємств. Правове забезпечення функціонування підприємств.

Практичне заняття 1. Підприємство як суб'єкт господарювання (2 год)

Тема 2. Структура та управління підприємством

Лекція 2. Структура та управління підприємством (2 год)

Організація підприємства, її сутність. Управління підприємством, основні функції управління. Апарат управління підприємством. Система управління, її складові елементи. Функціональні підсистеми управління підприємством. Управлінські технології. Організаційні структури управління підприємством. Типи та види організаційних структур управління, їх характеристика.

Практичне заняття 2. Структура та управління підприємством (2 год)

Тема 3. Планування діяльності підприємства

Лекція 3. Планування діяльності підприємства (2 год)

Зміст та основні принципи планування діяльності підприємства. Поняття та види планів, систематизація планів підприємства. Технологія планування діяльності підприємства. Цільові характеристики діяльності підприємства, їх класифікація, вимоги до формування. Залежність цілей господарювання від стадій життєвого циклу підприємства. Стратегічне планування діяльності підприємства. Тактичне та оперативне планування. Методи планування. Система планів економічного та соціального розвитку підприємства.

Практичне заняття 3. Планування діяльності підприємства (2 год)

Тема 4. Виробнича потужність підприємства

Лекція 4. Виробнича потужність підприємства (2 год)

Поняття «виробнича потужність підприємства» та його структурних підрозділів, окремих ланок, основного виду обладнання. Інформаційна база та послідовність розрахунку виробничої потужності підприємства. Фонд часу роботи обладнання, методика визначення корисного часу роботи обладнання. Системи та методи визначення потужності підприємства. Динамічні показники виробничої потужності. Баланс виробничої потужності підприємства.

Практичне заняття 4. Виробнича потужність підприємства (2 год)

Модульна контрольна робота № 1 (2 год)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Ресурсне забезпечення діяльності підприємства

Тема 5. Персонал підприємства і оплата праці

Лекція 5. Персонал підприємства і оплата праці (2 год)

Трудові ресурси підприємства та характеристика їх видів. Принципи та завдання формування трудових ресурсів в умовах ринкової економіки. Фактори, що впливають на формування трудових ресурсів. Поняття «персонал», характеристика складу та структури персоналу підприємства. Методичні інструменти аналізу чисельності персоналу, кількісні, якісні, структурні показники руху та ефективності використання персоналу. Показники, що характеризують ефективність використання персоналу підприємства. Продуктивність праці робітників: поняття та методи оцінки. Фактори, що впливають на продуктивність праці, та їх класифікація. Основні напрямки підвищення продуктивності праці та ефективності використання персоналу підприємства. Соціально-економічна сутність витрат на оплату праці.

Основи організації оплати праці. Форми та системи оплати праці на підприємстві.

Практичне заняття 5. Персонал підприємства і оплата праці (2 год)

Тема 6. Основний капітал

Лекція 6. Основний капітал (2 год)

Сутність, склад та класифікація основних засобів підприємства. Особливості оцінки основних засобів підприємства. Вартість та види вартості основних засобів підприємства. Поняття зносу основних засобів підприємства. Види зносу основних засобів підприємства та особливості їх оцінки. Сутність амортизації, методи нарахування амортизації. Система показників стану, руху, ефективності використання та відтворення основних засобів підприємства. Напрями підвищення ефективності використання основних виробничих засобів.

Практичне заняття 6. Основний капітал (2 год)

Тема 7. Оборотний капітал

Лекція 7. Оборотний капітал (2 год)

Оборотний капітал підприємства. Елементний склад оборотного капіталу підприємства. Групи оборотних фондів: виробничі фонди, незавершене виробництво. Фонди обігу: готова продукція, товари, поточні фінансові інвестиції, грошові кошти та їх еквіваленти, дебіторська заборгованість, інші оборотні кошти. Структура оборотного капіталу. Класифікація оборотного капіталу. Джерела формування оборотного капіталу. Економічні показники використання оборотного капіталу. Ефективність використання оборотних активів.

Практичне заняття 7. Оборотний капітал (2 год)

Тема 8. Кредитування підприємств

Лекція 8. Кредитування підприємств (2 год)

Необхідність та сутність кредитування підприємств. Потреба в короткостроковому кредиті. Різновиди короткострокових кредитів. Структура кредитного договору. Методика оцінки кредитоспроможності підприємства. Порядок погашення банківського кредиту підприємством. Комерційне кредитування.

Практичне заняття 8. Кредитування підприємств (2 год)

Тема 9. Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства

Лекція 9. *Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства (2 год)*

Поняття та види інвестиційної діяльності підприємства. Поняття «інвестиційний цикл», його складові. Інноваційна діяльність підприємства: зміст, види та напрями. Особливості державного регулювання інноваційної діяльності. Поняття інноваційного потенціалу підприємства. Сутність інновації, інновації, характеристика їх складу та структури. Інноваційна діяльність підприємства, характеристика напрямів її здійснення, вплив інноваційної діяльності на розвиток підприємства. Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності підприємства. Інноваційний потенціал підприємства, форми реалізації інноваційного потенціалу підприємства. Основні фактори, що впливають на інноваційну активність підприємства. Критерії та показники оцінки результативності, ефективності інноваційної діяльності підприємства.

Практичне заняття 9. *Інвестиційна та інноваційна діяльність (2 год)*

Модульна контрольна робота № 2 (2 год)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

Витрати та результати діяльності підприємства

Тема 10. Витрати підприємства та собівартість продукції

Лекція 10. *Витрати підприємства та собівартість продукції (2 год)*

Сутність понять «витрати», «поточні та капітальні витрати» підприємства, «виробнича собівартість продукції, послуг та робіт». Взаємозв'язок та взаємообумовленість ресурсів і поточних витрат підприємства. Класифікація поточних витрат підприємства за місцем виникнення витрат, функціональним призначенням, економічними елементами, калькуляційними статтями, способом перенесення на вартість продукції, рівнем еластичності від обсягів виробництва, ступенем однорідності, періодами, принципами організації управління. Особливості складу поточних витрат в окремих галузях економіки. Показники собівартості продукції та порядок їх обчислення. Собівартість окремих видів продукції. Вибір калькуляційних одиниць. Калькулювання повних витрат на виробництво продукції та послуг. Методи калькулювання собівартості. Особливості калькулювання продукції на підприємствах окремих галузей. Методичні інструменти аналізу поточних витрат підприємства. Фактори, що впливають на формування поточних витрат підприємства, рівень витратоємності продукції та послуг, шляхи їх економії на підприємстві.

Практичне заняття 10. *Витрати підприємства та собівартість продукції (2 год)*

Тема 11. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства

Лекція 11. *Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства (2 год)*

Прибуток і доход як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства. Прибутковість і доходність, їх сутність та різниця. Джерела формування чистого прибутку підприємства. Типова схема використання прибутку підприємства.

Планування прибутку.

Рентабельність як відносний показник ефективності діяльності підприємства. Рентабельність застосовуваних ресурсів, обчислення рентабельності виробничих фондів, сукупних активів, власного капіталу. Рентабельність певного обсягу продукції та окремих виробів. Способи підвищення рентабельності на підприємствах України.

Поняття ефекту як результату діяльності підприємства, аналітичного показника і критерію оцінки діяльності підприємства. Види ефекту. Ефективність діяльності підприємства: сутність та основні характеристики. Методичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства. Поняття та систематизація показників ефективності діяльності підприємства. Фактори, що визначають ефективність діяльності підприємства. Особливості оцінки ефективності основних видів діяльності підприємства: операційної, інвестиційної та фінансової. Напрямки підвищення ефективності діяльності підприємства.

Практичне заняття 11. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства (2 год)

Тема 12. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки

Лекція 12. Фінансово-майновий стан підприємства (2 год)

Сутність і значення оцінки фінансово-майнового стану підприємства. Порядок проведення оцінки фінансово-майнового стану підприємства. Принципи та методи проведення оцінки. Експрес-оцінка фінансово-майнового стану. Вертикальний і горизонтальний аналіз. Джерела вихідної інформації експрес-оцінки.

Лекція 13. Методика оцінки фінансово-майнового стану підприємства (2 год)

Комплексна оцінка фінансово-майнового стану підприємства. Сутність та методика розрахунку показників діагностики фінансового стану підприємства: майнового стану, ліквідності, фінансової стійкості, незалежності, ділової активності, результативності, ринкової активності.

Практичне заняття 12. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки (2 год)

Модульна контрольна робота № 3 (2 год)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІV.

Економічна безпека підприємства

Тема 13. Конкурентоспроможність підприємства

Лекція 14. Конкурентоспроможність підприємства (2 год)

Сутність конкурентоспроможності підприємства. Класифікація видів та параметри конкурентоспроможності підприємства. Систематизація факторів, що визначають конкурентоспроможності підприємства. Визначення підприємств-конкурентів. Особливості формування інформаційної бази оцінки конкурентоспроможності підприємства. Поняття та класифікація методичних підходів до оцінки конкурентоспроможності підприємства. Методи оцінки поточної конкурентоспроможності підприємства: основні характеристики та особливості застосування в перебігу оцінки статичної та динамічної конкурентоспроможності.

Оцінка стратегічної конкурентоспроможності підприємства: основні методичні підходи та особливості їх застосування. Обґрунтування заходів щодо зміцнення конкурентоспроможності підприємства.

Практичне заняття 13. *Конкурентоспроможність підприємства (2 год)*

Тема 14. Фінансова санація та банкрутство підприємства

Лекція 15. Фінансова санація та банкрутство підприємства (2 год)

Економічна сутність фінансової санації підприємства. Фактори, що спричиняють фінансову кризу на підприємстві. Класична модель фінансової санації. План санації. Сутність санаційного аудиту та етапи його проведення. Фінансові джерела санації підприємств. Санаційний аудит та методика його проведення. Поняття «банкрутство». Банкрутство підприємства, його причини та ознаки. Державна політика щодо запобігання банкрутства. Повноваження державного органу з питань банкрутства. Система ознак наростання банкрутства. Заходи щодо запобігання банкрутству боржника та його позасудові процедури. Шляхи виходу підприємства зі стану банкрутства.

Практичне заняття 14. Фінансова санація та банкрутство підприємства (2 год.)

Тема 15. Економічна безпека підприємства. Адаптація світового досвіду забезпечення економічної безпеки підприємств

Лекція 16. *Економічна безпека підприємства. Адаптація світового досвіду забезпечення економічної безпеки підприємств (2 год)*

Змістовно-технологічна характеристика економічної безпеки підприємства. Економічна безпека підприємництва та її цілі. Етапи забезпечення економічної безпеки підприємства. Аналіз рівня економічної безпеки підприємства. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства. Критерії економічної безпеки підприємства. Якісні та кількісні показники економічної безпеки підприємства. Етапи процесу забезпечення економічної безпеки підприємства.

Світовий досвід забезпечення економічної безпеки підприємства. Складові оцінки економічної безпеки; аналіз, комплексне дослідження зовнішніх та внутрішніх загроз, оцінка їх характеру, ступеня впливу та динаміки змін. Причинно-наслідкові зв'язки зовнішніх та внутрішніх загроз. Концепції стратегій управління та забезпечення сталого розвитку фірм – «Американська» (США, Канада та країни ЄС), «Японська» (Японія, Китай).

Практичне заняття 15. *Економічна безпека підприємства. Адаптація світового досвіду забезпечення економічної безпеки підприємств (2 год)*

Модульна контрольна робота № 4 (2 год)

Модуль 2

Індивідуальне науково-дослідне завдання

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семинарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота, ІНДЗ
Модуль 1								
Змістовий модуль I.								
Економічні засади функціонування підприємства								
1	Підприємство як суб'єкт господарювання	6	4	2	2	-	-	2
2	Структура та управління підприємством	6	4	2	2			2
3	Планування діяльності підприємства	6	4	2	2	-	-	2
4	Виробнича потужність підприємства	6	4	2	2	-	-	2
	<i>Модульна контрольна робота № 1</i>	2	2	-	2	-	-	-
	Разом	26	18	8	10	-	-	8
Змістовий модуль II.								
Ресурсне забезпечення діяльності підприємства								
5	Персонал підприємства та оплата праці	6	4	2	2	-	-	2
6	Основний капітал	8	4	2	2	-	-	4
7	Оборотний капітал	8	4	2	2	-	-	4
8	Кредитування підприємств	8	4	2	2	-	-	4
9	Інвестиційна та інноваційна діяльність	8	4	2	2	-	-	4
	<i>Модульна контрольна робота № 2</i>	2	2	-	2	-	-	-
	Разом	40	22	10	12	-	-	18
Змістовий модуль III.								
Витрати та результати діяльності підприємства								
10	Витрати підприємства та собівартість продукції	8	4	2	2	-	-	4
11	Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства	8	4	2	2	-	-	4
12	Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки	10	6	4	2	-	-	4
	<i>Модульна контрольна робота № 3</i>	2	2	-	2	-	-	-
	Разом	28	16	8	8	-	-	12
Змістовий модуль IV.								
Економічна безпека підприємства								
13	Конкурентоспроможність підприємства	8	4	2	2	-	-	4
14	Фінансова санація та банкрутство підприємства	8	4	2	2	-	-	4
15	Економічна безпека підприємства. Адаптація світового досвіду забезпечення економічної безпеки підприємств	8	4	2	2	-	-	4
	<i>Модульна контрольна робота № 4</i>	2	2	-	2	-	-	-
	Разом	26	14	6	8	-	-	12
	Разом Модуль 1	120	70	6	8			50
Модуль 2								
	ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	30
Разом за навчальним планом		150	70	32	38	-	-	80

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль №1		
1	Підприємство в ринковій економіці	2
2	Структура та управління підприємством	2
3	Планування діяльності підприємства	2
4	Виробнича потужність підприємства	2
	Модульна контрольна робота №1	2
Змістовий модуль №2		
5	Персонал підприємства та оплата праці	2
6	Основний капітал	2
7	Оборотний капітал	2
8	Кредитування підприємств	2
9	Інвестиційна та інноваційна діяльність	2
	Модульна контрольна робота №2	2
Змістовий модуль №3		
10	Витрати підприємства та собівартість продукції	2
11	Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства	2
12	Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки	2
	Модульна контрольна робота №3	2
Змістовий модуль №4		
13	Конкурентоспроможність підприємства	2
14	Фінансова санація та банкрутство підприємства	2
15	Економічна безпека підприємства. Адаптація світового досвіду забезпечення економічної безпеки підприємств	2
	Модульна контрольна робота №4	2
	Разом	38

6. Теми лабораторних занять

не передбачені навчальним планом

7. Теми семінарських занять

не передбачені навчальним планом

8. Самостійна робота

Самостійна робота студентів при вивченні курсу складається з різних її видів: підготовка до аудиторних занять (лекцій та практичних занять); вивчення законодавчих та нормативних актів України; завершення розпочатих на практичних заняттях завдань передбачених робочою програмою курсу; відвідування консультацій (індивідуальних та групових); написання рефератів. Підготовка до лекційного заняття передбачає обов'язкове вивчення матеріалу попередньої лекції і ознайомлення з матеріалами наступної лекції (підручники, посібники). Підготовка до практичних занять передбачає обов'язкове вивчення отриманого теоретичного матеріалу з метою подальшого застосування знань на практичних заняттях, у наступній практичній діяльності.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	<i>Змістовий модуль №1</i> Економічні засади функціонування підприємства	
1	Підприємство як суб'єкт господарювання	2
2	Структура та управління підприємством	2
3	Планування діяльності підприємства	2
4	Виробнича потужність підприємства	2
	<i>Змістовий модуль №2</i> Ресурсне забезпечення діяльності підприємства	
5	Персонал підприємства та оплата праці	2
6	Основний капітал	4
7	Оборотний капітал	4
8	Кредитування підприємств	4
9	Інвестиційна та інноваційна діяльність	4
	<i>Змістовий модуль №3</i> Витрати та результати діяльності підприємства	
10	Витрати підприємства та собівартість продукції	4
11	Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства	4
12	Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки	4
	<i>Змістовий модуль №4</i> Економічна безпека підприємства	
13	Конкурентоспроможність підприємства	4
14	Фінансова санація та банкрутство підприємства	4
15	Економічна безпека підприємства. Адаптація світового досвіду забезпечення економічної безпеки підприємств	4
	Разом	50

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) студент є вибіркоким видом позааудиторної самостійної роботи студента та має навчально-дослідницький характер, виконується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни. Виконання ІНДЗ є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів, які здатні застосовувати на практиці теоретичні знання, вміння та навички з даної навчальної дисципліни. Підготовка ІНДЗ передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань. При виконанні та оформленні ІНДЗ студент може використовувати комп'ютерну техніку, зокрема Microsoft Word, Excel та Microsoft PowerPoint. Індивідуальна робота складається з двох частин: перша – розкриття змісту теоретичного питання і полягає у підготовці реферату. Друга частина – практична частина – передбачає вміння застосовувати практичні навички розрахунків.

Перелік тем для індивідуального науково-дослідного завдання

1. Підприємницьке середовище та його роль в розвитку суб'єкта господарювання.
2. Сутність та значення інноваційного підприємництва в сучасних умовах функціонування підприємства.
3. Особливості та фінансові аспекти соціального підприємництва в Україні.
4. Управління діяльністю підприємства за сучасних умов середовища.
5. Сучасні аспекти планування діяльності підприємства.
6. Планування фінансової діяльності підприємства.
7. Соціально-економічна необхідність бізнес-планування підприємницької діяльності.
8. Сучасні тенденції формування ефективної системи оцінки персоналу на підприємстві.
9. Механізм формування фонду оплати праці на підприємстві.
10. Власний капітал підприємства: сутність та особливості формування.
11. Управління оборотним капіталом підприємства.
12. Оцінка вартості позичкового капіталу підприємства.
13. Управління інвестиційною діяльністю підприємств.
14. Інноваційна діяльність підприємств: сучасний стан та тенденції розвитку.
15. Впровадження системи бюджетування на підприємствах.
16. Оцінка фінансових результатів діяльності підприємств.
17. Сучасні аспекти загальної оцінки фінансового стану підприємства.
18. Підходи до формування і оцінки фінансової стійкості підприємства.
19. Прогнозування банкрутства як методу оцінки фінансового стану підприємства.
20. Оцінка стану фінансової системи підприємства в умовах забезпечення його економічної безпеки.

10. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності - за джерелом інформації:

Словесні методи		
Лекція	Має інформаційний характер, чіткий план. Структура лекції підпорядковується логіці предмета	Стимулює конкретно-образне мислення, активізує логічне мислення
Пояснення	Доказовий виклад матеріалу, пов'язаний з вивченням правил, економічних законів, господарських явищ, вимог нормативного законодавства	Застосовують на лекціях, під час практичних, лабораторних занять, консультацій тощо
Розповідь	Дає послідовний виклад ознак, особливостей, якостей предметів та явищ (опис окремої категорії, поняття тощо)	Застосовують на лекціях, практичних заняттях як фрагмент
Бесіда	Розмова викладача зі студентами на підставі чіткої системи, заздалегідь визначених	Застосовується на лекціях, практичних заняттях

	запитань, які підводять слухачів до активного засвоєння системи фактів, нового поняття або закономірностей	
Евристична бесіда	Дає їй учасникам можливість самостійно знаходити можливі відповіді на проблемні питання, має розвивальний характер	
Інструктаж	Має інформативний локальний характер, дуже близький до розпорядження алгоритмічного типу. Активна роль належить викладачу	Застосовується при наданні вказівок до виконання домашнього завдання, заповнення первинних документів та форм звітності тощо
Наочні методи		
Спостереження	Забезпечує безпосереднє сприйняття явищ дійсності (господарського процесу, роботи обліково-економічного апарату)	Застосовується під час проходження виробничої та переддипломної практики
Ілюстрація, демонстрація	Показ ілюстрованих посібників, макетів бухгалтерських документів, фінансової, податкової, статистичної звітності, плакатів, малюнків на дошці, таблиць тощо. Ілюстрація передбачає показ матеріалів у статичному вигляді	Застосовується на лекціях, під час практичних занять, тощо
Практичні методи		
Вправа	Полягає у повторенні певних дій, під час яких виробляють уміння та навички застосування набутих знань як у звичайних, так і незвичайних умовах	Застосовують на практичних заняттях
Тренувальна вправа	Виконуються за певним зразком, інструкцією	
Тести	Виконуються самостійно	

- за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

- за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

- за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

11. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.

Методи письмового контролю: модульне тестування, розв'язок ситуаційних завдань.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Система контролю знань та умови складання екзамену. Навчальна дисципліна «Економіка та фінанси підприємства» оцінюється за модульно-рейтинговою системою.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною системою. Дисципліна складається з чотирьох змістових модулів (2-й семестр – модулі 1-2, 3-й семестр – модулі 3-4). Перший змістовий модуль – **46 балів**, другий ЗМ – **54 балів**, третій ЗМ – **30 балів**, четвертий ЗМ – **30 балів**, ІНДЗ – **10 балів**, на екзамен – **30 балів** (разом за семестр – **100 балів**).

Мінімальний допусковий бал – **35**.

Система отримання балів накопичувальна.

Підсумковою формою контролю є екзамен (максимальна кількість балів – **30**). На екзамен виносяться програмні питання, типові завдання, що потребують вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

2 семестр

Поточний контроль та самостійна робота										
Модуль 1										
Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 2					
Т	Т	Т	Т	Мкр	Т	Т	Т	Т	Т	Мкр
1	2	3	4	1	5	6	7	8	9	2
8	8	8	8	14	8	8	8	8	8	14
46					54					
100										

3 семестр

Поточний контроль та самостійна робота									
Модуль 1								Модуль 2	
Змістовний модуль 3				Змістовний модуль 4				ІНДЗ	Екзамен
Т	Т	Т	Мкр	Т	Т	Т	Мкр		
10	11	12	3	13	14	15	4		
6	7	7	10	6	7	7	10	10	
30				30				10	30
100									

Порядок переведення рейтингових показників успішності
у європейські оцінки ECTS

№ з/п	За шкалою ВГПК (в балах)	За шкалою ECTS	За національною шкалою
1	90-100	A	Відмінно
2	82-89	B	Добре
3	75-81	C	Добре
4	64-74	D	Задовільно
5	60-63	E	Задовільно
6	35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
7	1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» подано у таблиці.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи та модульної контрольної роботи.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на лекційних заняттях та за виконання завдань на практичних заняттях, під час виконання самостійної та навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;

- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

13. Методичне забезпечення

- робоча навчальна програма дисципліни «Економіка та фінанси підприємства»;
- конспекти лекцій;
- завдання поточного контролю;
- засоби підсумкового контролю (завдання для модульних контрольних робіт).

14. Рекомендована література

Основна:

1. Економіка підприємства: навч. посіб. / [Л. С. Шевченко, О. С. Марченко, О. А. Гриценко та ін.]; за заг. ред. Л. С. Шевченко. – 3-тє вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2021. – 212 с.
2. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л. Л. та проф. Кривов'язюка І. В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
3. Економіка підприємства [Текст]: підручник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2021. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Об'єм даних 14,95 Мб.
4. Економіка підприємства: навчальний посіб. для студентів закл. вищ. освіти / Н. М. Колпаченко, Ю. А. Сайчук, В. К. Аветісян та ін. – Харків: Діса плюс, 2019. – 277 с.
5. Економіка підприємства: навчальний посібник / О. І. Лисак, Л. О. Андрєєва, Л. О. Болтянська. - Мелітополь: Люкс, 2020. – 272 с.
6. Ситник Н. С. Фінанси підприємств: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 402 с.
7. Сокурєнко В. В. Фінанси підприємств: підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко; за заг. ред. В. В. Сокурєнка. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків: ХНУВС, 2022. – 292 с.
8. Нікола С. О. Фінанси підприємств: навч. посіб. / С. О. Нікола. – Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2020. – 206 с.
9. Марусяк Н. Л., Марич М. Г. Фінанси підприємств: метод. вказ. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2022. – 72 с.
10. Юришина Л. В. Лабораторний практикум з дисципліни «Фінанси підприємств» / Л. В. Юришина. – Вінниця, 2019. – 72 с.

Додаткова:

11. Господарський кодекс України від 07.02.2019. № 436-IV/ Верховна Рада України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
12. Кодекс законів про працю України: від 21.06.2019. № 322-08 / Верховна Рада

- України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
13. Податковий кодекс України від 01.07.2019. №2755-VI / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доходи» від 29.11.99 р. № 290. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 13.12.99 р. № 318. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92. [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.
17. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
18. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 28.02.2013 № 73 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
19. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 № 2211-III (зі змінами та доповненнями) / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
20. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-XII [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
21. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
22. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV (зі змінами та доповненнями) / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
- Інформаційні ресурси:**
23. Офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
24. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
25. Офіційний сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу: <https://me.gov.ua>
26. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. - Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>